

ZDRAVKO PILIĆ: Kužina babe Tonke

Šibenski list & Slobodna Dalmacija, Šibenik, 2012.

Primljeno: 6. 9. 2012.

Pročitao sam dosta knjiga i objavio više od 400 prikaza u raznim novinama i časopisima, ali ne pamtim da me je neka knjiga toliko osvojila kao „Kužina babe Tonka“. Pisac ove knjige je u ovih sedamdesetak priča, kroz likove svojih bližih, ispričao cijelu povijest Dalmatinske zagore: kako su ljudi živjeli, s čim su se bavili, tko je vodio glavnu riječ u obitelji, čemu se se radovali, kako su se poštivali i još mnogo toga što se odvijalo u njegovom užem zavičaju, u Mirlović zagori. Tu ćete naći i dosta mudrih izreka, kao i stotine riječi tog kraja, koje se više i ne čuju. Tko se još (posebno od današnje mladosti) sjeća riječi: brananje, stožina, dužina, prokiniti, ranče, ojanjiti, jara, strići, vrteno, terluci, gargaše, pređa, ispraklječati, pancir, šprajc, slatkovina, štir, tušt, parip, polug, kašeta, kar, babuška, sić, zavačati..... - nitko, jer više nema ni tih ljudi ni konja ni ovaca ni kokošiju ni zavičaja onakvog kakvog ga pamti autor..... ostale su samo uspomene. A njih je, eto, unio u ovaj libar nitko drugi nego Zdravko Pilić.

Autor ove knjige ima izuzetnu moć zapažanja, dobro pamti sva ta doživljena i ispričana događanja, ima i veliko znanje, pa mu nije bilo teško da sve to ispriča, a da kod čitatelja ne izazove dosadu i umor. On je u svim pričama neposredan; sve o čemu govori ne okolišava, već život iznosi onakav kakav je bio, kako bi nas nasmijao, ali katkada i rasplakao.

Ovakvim stilom pisanja i ovakvim načinom iznošenja motiva Pilićeva knjiga sigurno predstavlja ujedno i najtemeljitiju zapisanu građu o Dalmatinskoj zagori, uvjerljiviju i autoritativniju od mnogih povijesnih dijela i znanstvenih zapisa, uključujući i djala pisaca koji su nekada živjeli i radili u malim mjestima Dalmatinske zagore, poput Ivana Aralice i Vjekoslava Kaleba.

Pilićeva knjiga, pored nesumnjive literarne vrijednosti, riznica je informacija o mukotrpnom i vrlo teškom životu ljudi toga kraja, ali i vrlo vrijedan filološki izvor za proučavanje dijalektalnog govora Dalmatinske zagore. Njoj je mjesto u svim sveučilišnim, gradskim i školskim knjižnicama, kao i u kućnim bibliotekama obitelji koje potječu iz Dalmatinske zagore, ma gdje bili.

Da je „Kužina babe Tonke“ ugledala svjetlo dana, treba zahvaliti i nakladniku i uredniku (Šibenskom listu & Slobodnoj Dalmaciji i Zoranu Krželju), koji su u ovoj građi prepoznali književne, sociološke i lingvističke sadržaje.

Velimir Karabuva